

Obsah

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	9
ÚVOD	11
1. ANATOMICKÉ A FYZIOLOGICKÉ POZNÁMKY	13
1.1. Periferní část	14
Sympatikus	15
Parasympatikus	15
Interakce sympatiku a parasympatiku	18
Receptory, synapse, mediátory	18
1.2. Centrální část ANS	22
Mozkový kmen	22
Hypothalamus	24
Stresové reakce	25
Mozková kůra	26
1.3. Léky ovlivňující ANS	26
Léky ovlivňující sympatikus	26
Léky ovlivňující parasympatikus	27
Ganglioplegika	28
2. HLEDISKA HODNOCENÍ A TŘÍDĚNÍ PORUCH ANS	29
2.1. Třídění dysfunkcí ANS	30
2.2. Celkový a parciální klidový »tonus«, poststimulační reaktivita (funkční kapacita), stabilní rysy	32
Klidová aktivita ANS (»tonus«) sympatiku a parasympatiku	34
Poststimulační (fázická) reaktivita sympatiku a parasympatiku	34
Změny funkce ANS v časovém průběhu	35
Historie klinických funkčních syndromů, dotazníky	36
3. OBJEKTIVNÍ VYŠETŘENÍ FUNKCE ANS	39
Podmínky vyšetření a kontraindikace	39
3.1. Měření ANS v oblasti kardiovaskulárního aparátu	40
Klidové hodnoty	41
Hildebrandtův kvocient a Kerdöho index	41

Respirační sinusová arytmie.....	42
Zkouška hlubokého dýchání – test pulsových změn.....	42
Vyšetření po podnětu (reflexní testy) – reaktivita (funkční kapacita)	44
Okulokardiální reflex	44
Solární reflex	44
Sinokarotický reflex	44
Handgrip test	45
Ortostatická a klinostatická reakce – zkouška leh-stoj-leh	45
Schellongův test	48
Thulesiova modifikace Schellongova testu	48
Orto-klino-elektrokardiografie.....	49
Valsalvův manévr	51
Chladový test	53
Hodnocení baterie kardiovaskulárních testů.....	53
Hodnocení variability srdeční frekvence	54
Spektrální analýza variability srdeční frekvence.....	54
Vztahy kardiovaskulárních funkcí.....	59
3.2. Farmakologické zkoušky	59
Baroreflexní zkoušky a upřesnění mechanismu testů pomocí léků	60
Atropinový pokus	60
Sympatolový test	61
3.3. Biochemické metody.....	62
Sérové koncentrace kalía a kalcia – K/Ca kvocient	62
3.4. Hodnocení kožní teploty.....	63
Test reaktivity kožních kapilár	63
Infračervená termografie.....	65
3.5. Elektrokožní odpor.....	65
Polygrafická metoda – reakce na různé podněty	67
3.6. Ostatní zkoušky	68
Pletyzmografie	68
Dermografie	70
Pupilometrie	70
Měření sekretomotorických funkcí	70
Iontoforetické vyšetření vegetativních reakcí.....	70
3.7. Zkoušky mající nepřímý vztah k ANS.....	71
Biodose	71
Elektrografie	71
Kritická frekvence splývání.....	72
Zkoušky na funkci diencefalohypofyzárního systému	72
Elektroencefalografie.....	73
4. ANS U PSYCHICKÝCH NEMOCÍ	77
4.1. Psychózy	77
Schizofrenie	77
Deprese a mánie.....	78

4.2. Neurózy.....	79
Depresivní a úzkostné neurózy.....	79
Postraumatická stresová porucha.....	80
Panická porucha.....	81
Sociální fobie.....	81
Psychosomatické a somatoformní poruchy	82
5. FYZIOLOGICKÉ OVLIVNĚNÍ ANS	83
5.1. Biologická zpětná vazba (biofeedback)	83
5.2. Vliv akupunktury na ANS	84
5.3. Balneofyziatrie a ANS	86
Hydroterapie a individuální reaktivita.....	86
Lampertovy typy.....	87
Hydroterapeutické procedury a ANS.....	89
Balneofyziatrie v psychiatrii a ANS	90
6. PSYCHOFYZIOLOGIE TEMPERAMENTU A ANS	91
6.1. Temperament a osobnost	92
Vliv genetiky a prostředí	93
6.2. Psychofyzilogické pojmy studia temperamentu.....	94
Orientační reakce.....	94
Habituače	95
Aktivační hladina – rys, stav, reaktivita	95
Individuální reakce na podněty (response specifity) a disociace mezi subjektivním stavem a ANS.....	98
Alexithymie	99
6.3. Psychofyzilogické teorie temperamentu a ANS	100
Pojetí obecné aktivace (excitability).....	102
Teorie excitability podle Duffyové.....	102
Eysenckova psychofyzilogická teorie extraverze – neuroticismu	103
Psychofarmaka a temperament.....	105
Grayova teorie o třech aktivačních (emočních) systémech	106
Primární psychopatie (impulzivita) a ANS.....	109
Vztah úzkostnosti a neuroticismu k ANS	110
Základní vlastnosti nervového systému a temperament:	
I. P. Pavlov, V. Nebylitsyn, V. S. Merlin, J. Strelau	112
Zuckermanova stupnice vyhledávání vzrušení (»sensation seeking«)	117
Cloningerova biosociální teorie temperamentu.....	118
Styl chování A a B u kardiovaskulárních chorob a ANS	121
6.4. Klinické poznámky a souvislosti	124
Biopsychologie osobnostních poruch.....	124
Dispozice, výchova, prostředí	126
Konstituce.....	127

Tělesná konstituce, psychosomatika a ANS	128
Homeopatická konstituce a ANS	130
Postřehy o temperamentu přesahující psychofyziologický výzkum, biopsychosocioduchovní hledisko	131
7. VÝSLEDKY EXPERIMENTŮ	135
7.1. Porovnání neurofyziologických indikátorů ANS a EEG u anxiózně depresivních neurotiků, suicidantů a kontrol	135
Rozdíly mezi skupinami v orto-klino-EKG.....	136
Metodika.....	136
Výsledky.....	137
Rozdíly mezi skupinami v sérové koncentraci K, Ca a K/Ca kvocientu.....	139
Rozdíly mezi skupinami v EEG α aktivitě	141
7.2. Interkorelace mezi neurofyziologickými parametry	143
Korelace mezi indikátory α aktivity	143
Korelace mezi indikátory parciálního (klidového) »tonu«	144
Korelace mezi indikátory parciálního (klidového) »tonu« a reaktivity ANS	144
Korelace mezi indikátory reaktivity ANS	145
Trsová analýza všech indikátorů EEG a ANS	146
Neurofyziologické indikátory během hospitalizace u neurotiků	147
7.3. Extraverze-introverze a neuroticismus v porovnání s indikátory ANS	148
Metodika.....	149
Výsledky.....	149
7.4. Vztah EEG a ANS k řečovým indikátorům zpožděné zpětné sluchové vazby	151
7.5. Vliv podvodní masáže na ANS	151
Metodika.....	151
Výsledky.....	152
7.6. Polygrafická metoda k určení psychosomatické a kardiovaskulární reaktivity autonomního nervového systému	155
Metodika.....	156
Standardní vyšetření.....	159
Doplňkové vyšetření	159
Výsledky	160
Možnosti použití metody.....	162
7.7. Závěrečné zhodnocení experimentů.....	163
LITERATURA	173
REJSTŘÍK	195